

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a cincea)

12 iunie 2014*

„Trimitere preliminară — Politica externă și de securitate comună — Măsuri restrictive luate împotriva Belarusului — Înghețarea fondurilor și a resurselor economice — Derogări — Plata de onorarii profesionale aferente unor servicii juridice — Putere de apreciere a autorității naționale competente — Dreptul la protecție jurisdicțională efectivă — Incidența originii ilegale a fondurilor — Absență”

În cauza C-314/13,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Lituania), prin decizia din 3 mai 2013, primită de Curte la 7 iunie 2013, în procedura

Užsienio reikalų ministerija,

Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba

împotriva

Vladimir Peftiev,

BelTechExport ZAO,

Sport-Pari ZAO,

BT Telecommunications PUE,

CURTEA (Camera a cincea),

compusă din domnul T. von Danwitz, președinte de cameră, și domnii E. Juhász, A. Rosas (raportor), D. Šváby și C. Vajda, judecători,

avocat general: domnul P. Mengozzi,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru domnul Peftiev, BelTechExport ZAO, Sport-Pari ZAO și BT Telecommunications PUE, de V. Vaitkutė Pavan și de E. Matulionytė, avokate;

* Limba de procedură: lituaniana.

— pentru guvernul lituanian, de D. Kriauciūnas și de J. Nasutavičienė, în calitate de agenți;
— pentru Comisia Europeană, de M. Konstantinidis și de A. Steiblytė, în calitate de agenți,
având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,
pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 3 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul (CE) nr. 765/2006 al Consiliului din 18 mai 2006 privind măsuri restrictive împotriva Belarusului (JO L 134, p. 1, Ediție specială, 18/vol. 5, p. 71), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 84/2011 al Consiliului din 31 ianuarie 2011 (JO L 28, p. 17) și prin Regulamentul (UE) nr. 588/2011 al Consiliului din 20 iunie 2011 (JO L 161, p. 1, denumit în continuare „Regulamentul nr. 765/2006”).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Užsienio reikalų ministerija (Ministerul Afacerilor Externe) și Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba (Serviciul de investigare a infracțiunilor financiare de pe lângă Ministerul de Interne), pe de o parte, și domnul Peftiev, BelTechExport ZAO, Sport-Pari ZAO și BT Telecommunications PUE (denumiți în continuare „pârâții din litigiul principal”), pe de altă parte, în legătură cu măsurile restrictive luate împotriva acestora din urmă.

Cadrul juridic

- 3 Considerentul (1) al Regulamentului nr. 765/2006 are următorul cuprins:

„La 24 martie 2006, Consiliul European a deplâns faptul că autoritățile belaruse nu și-au onorat angajamentele contractate în cadrul [Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE)] în ceea ce privește organizarea de alegeri democratice, a apreciat că alegerile prezidențiale din 19 martie 2006 au fost esențial viciate de nereguli și a condamnat arestarea, în aceeași zi, de către autoritățile belaruse, a unor manifestanți pașnici care își exercitau dreptul legitim la libertatea de întrunire pentru a protesta împotriva desfășurării alegerilor prezidențiale. În consecință, Consiliul European a decis că ar fi necesară aplicarea de măsuri restrictive împotriva persoanelor răspunzătoare de încălcări ale normelor electorale internaționale.”

- 4 Articolul 2 alineatul (1) din Regulamentul nr. 765/2006 prevede înghețarea fondurilor și resurselor economice care aparțin președintelui Lukașenko și altor funcționari din Republica Belarus, precum și persoanelor fizice sau juridice, entităților sau organismelor asociate enumerate în anexa I la acest regulament.
- 5 Articolul 2 alineatul (2) din Regulamentul nr. 765/2006 prevede că se interzice punerea la dispoziția persoanelor fizice sau juridice, a entităților sau a organismelor menționate în anexa I la acest regulament, direct sau indirect, precum și utilizarea în beneficiul acestora a oricăror fonduri sau resurse economice.

6 Articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 765/2006 prevede:

„Prin derogare de la articolul 2, autoritățile competente ale statelor membre menționate pe site-urile internet enumerate în anexa II pot autoriza deblocarea anumitor fonduri sau resurse economice înghețate sau punerea la dispoziție a anumitor fonduri sau resurse economice, în condițiile pe care le consideră adecvate, după ce au stabilit că fondurile sau resursele economice sunt:

- (a) necesare pentru a acoperi nevoile de bază ale persoanelor enumerate în anexa I sau în anexa IA și ale membrilor de familie aflați în întreținerea acestora, inclusiv cheltuielile pentru alimente, chirie sau rate ipotecare, medicamente și tratamente medicale, impozite, prime de asigurare și servicii publice;
- (b) destinate exclusiv plății unor onorarii profesionale rezonabile și rambursării cheltuielilor suportate în legătură cu prestarea unor servicii juridice; [...]

[...]”

7 Conform informațiilor care figurează pe site-ul internet menționat în anexa II la Regulamentul nr. 765/2006, autoritatea competentă pentru Republica Lituania este Užsienio reikalų ministerija.

8 Potrivit punctului 3 din Documentul Consiliului intitulat „Cele mai bune practici ale Uniunii Europene de aplicare eficientă a măsurilor restrictive”, în versiunea din 24 aprilie 2008 (Documentul 8666/1/08 REV 1, denumit în continuare „Cele mai bune practici”), ele trebuie să fie considerate recomandări neexhaustive, cu caracter general, pentru aplicarea eficientă a măsurilor restrictive, în conformitate cu dreptul Uniunii, precum și cu dreptul intern în vigoare. Acestea nu au forță juridică obligatorie și nu ar trebui interpretate în sensul recomandării unor măsuri incompatibile cu dreptul Uniunii sau cu dreptul intern în vigoare, inclusiv cu legislația privind protecția datelor.

9 Punctele 54 și 55 din titlul C capitolul VII din Cele mai bune practici, intitulat „Derogările din rațiuni umanitare”, sunt redactate după cum urmează:

„54 Această secțiune abordează exclusiv aplicarea așa-zisei derogări «din rațiuni umanitare», care ar trebui să contribuie la încercarea de a garanta că pot fi satisfăcute nevoile de bază ale persoanelor desemnate, și nu tratează nicio altă derogare (cum ar fi cea pentru cheltuieli judiciare sau cheltuieli extraordinare).

55 Autoritatea competentă acționează în conformitate cu litera și spiritul regulamentelor și ține seama în același timp de drepturile fundamentale atunci când acordă derogări cu scopul de a răspunde acestor nevoi de bază.”

10 Punctele 57 și 59-61 din titlul C capitolul VIII din Cele mai bune practici, intitulat „Orientări în vederea analizării cererilor de derogare”, precizează:

„57 Persoanele fizice sau juridice desemnate pot solicita o autorizație de utilizare a fondurilor sau resurselor lor economice, de exemplu pentru a returna un credit. [...]

[...]

59 O persoană fizică sau juridică care dorește să pună la dispoziția unei persoane fizice sau juridice desemnate fonduri sau resurse economice trebuie să solicite o autorizație în acest sens. Atunci când analizează astfel de cereri, autoritățile competente ar trebui, printre altele, să țină seama de toate dovezile furnizate în sprijinul justificării cererii și să verifice dacă legăturile solicitantului cu persoana fizică sau juridică desemnată sunt de natură să sugereze că aceștia acționează împreună în scopul de a eluda măsurile de înghețare.

60 Atunci când analizează cereri de autorizare în vederea utilizării de fonduri sau resurse economice înghețate sau în vederea punerii la dispoziția persoanelor fizice sau juridice desemnate a unor fonduri sau resurse economice, autoritățile competente ar trebui să efectueze toate cercetările suplimentare pe care le consideră necesare, ținând seama de situație, inclusiv să consulte, eventual, orice alt stat membru interesat. De asemenea, autoritățile competente ar trebui să ia în considerare condițiile sau măsurile de garantare pentru a evita utilizarea fondurilor sau resurselor economice deblocate în scopuri incompatibile cu motivul derogării. Astfel, de exemplu, transferurile bancare directe ar putea fi mai adecvate decât plățile în numerar.

De asemenea, la acordarea unei autorizații, ar trebui să se ia în considerare, atunci când este necesar, stabilirea unor condiții sau limitări adecvate (de exemplu cu privire la cantitatea sau valoarea de revânzare a fondurilor sau resurselor economice care pot fi puse lunar la dispoziția persoanei fizice sau juridice desemnate), ținându-se seama de criteriile prevăzute în regulamente. Toate autorizările ar trebui să fie acordate în scris și înainte ca fondurile sau resursele economice în cauză să fie utilizate sau puse la dispoziția persoanelor fizice sau juridice desemnate.

61 Regulamentele impun autorităților competente să informeze autorul cererii, precum și alte state membre, dacă autorizația a fost acordată sau nu. [...]"

Situația de fapt din litigiul principal și întrebările preliminare

- 11 Prin Regulamentul nr. 588/2011, precum și prin Decizia 2011/357/PESC a Consiliului din 20 iunie 2011 de modificare a Deciziei 2010/639/PESC privind măsurile restrictive împotriva anumitor funcționari din Belarus (JO L 161, p. 25), pârâții din litigiul principal au fost înscrși pe listele persoanelor supuse unor măsuri restrictive aplicabile în statele membre ale Uniunii.
- 12 Pentru a contesta aceste măsuri restrictive, pârâții s-au adresat unui cabinet de avocatură lituanian care a introdus acțiuni în anulare la Tribunalul Uniunii Europene [cauzele BelTechExport/Consiliul, T-438/11 (JO 2011, C 290, p. 15), Sport-Pari/Consiliul, T-439/11 (JO 2011, C 290, p. 15), BT Telecommunications/Consiliul, T-440/11 (JO 2011, C 290, p. 16), și Peftiev/Consiliul, T-441/11 (JO 2011, C 290, p. 17)].
- 13 La 3 august 2011, acest cabinet de avocatură a emis pe numele pârâților din litigiul principal patru facturi pentru serviciile juridice prestate, pe baza cărora pârâții din litigiul principal au transferat sumele corespunzătoare în contul bancar al cabinetului menționat. Sumele transferate au fost însă înghețate în contul bancar al cabinetului de avocatură în discuție, în conformitate cu măsurile restrictive stabilite de Uniune.
- 14 În conformitate cu dispozițiile articolului 3 din Regulamentul nr. 765/2006, în perioada cuprinsă între 2 decembrie 2011 și 6 decembrie 2011, pârâții din litigiul principal au adresat cereri Užsienio reikalų ministerija și Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prin care solicitau neaplicarea măsurilor de înghețare a resurselor financiare întrucât ele erau necesare pentru remunerarea serviciilor juridice în cauză.
- 15 Prin deciziile din 4 ianuarie 2012, Užsienio reikalų ministerija a decis să nu acorde pârâților din litigiul principal derogarea prevăzută la articolul 3 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 765/2006. În aceste decizii se precizează că „s-a ținut seama de toate împrejurările juridice și politice”. Instanța de trimitere precizează că, atunci când a examinat cauza de contencios administrativ, Užsienio reikalų ministerija a menționat că deținea informații potrivit cărora lichiditățile pârâților din litigiul principal destinate remunerării serviciilor juridice prestate de cabinetul de avocatură în cauză fuseseră obținute în mod ilegal.

- 16 La 19 ianuarie 2012, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba a adoptat o serie de decizii în care a precizat că, având în vedere refuzul Užsienio reikalų ministerija, nu putea admite cererile de derogare formulate de pârâții din litigiul principal.
- 17 Pârâții din litigiul principal au sesizat Vilniaus apygardos administracinis teismas (Tribunalul Administrativ Regional Vilnius) cu o acțiune, solicitând anularea deciziilor din 4 ianuarie 2012 adoptate de Užsienio reikalų ministerija și a deciziilor din 19 ianuarie 2012 adoptate de Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba, precum și obligarea acestora din urmă să examineze din nou cererile lor și să adopte decizii motivate, ținând seama de legislația aplicabilă.
- 18 Prin hotărârea din 27 august 2012, Vilniaus apygardos administracinis teismas a admis în totalitate acțiunea formulată de pârâții din litigiul principal și a trimis cererile lor spre reexaminare la Užsienio reikalų ministerija și la Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba.
- 19 Užsienio reikalų ministerija a declarat recurs împotriva hotărârii pronunțate de Vilniaus apygardos administracinis teismas la Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Curtea Administrativă Supremă a Lituaniei), solicitând anularea acestei hotărâri și pronunțarea unei noi hotărâri. Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba a formulat de asemenea o astfel de cerere.
- 20 În fața instanței de trimitere, Užsienio reikalų ministerija, întemeindu-se pe modul de redactare a articolului 3 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 765/2006, susține că dispune de o putere de apreciere absolută pentru a decide dacă acordă sau nu acordă derogarea în cauză. Această interpretare ar fi confirmată de faptul că este vorba despre aspecte politice referitoare la relațiile externe ale statelor membre cu alte state, domeniu în care autoritățile statelor membre ar trebui să dispună de o libertate de acțiune extinsă.
- 21 Instanța de trimitere consideră totuși, în lumina Celor mai bune practici și a jurisprudenței Curții, că interpretarea dispoziției menționate trebuie să țină seama de necesitatea de a garanta protecția drepturilor fundamentale, printre care figurează dreptul la o acțiune în justiție. Instanța de trimitere subliniază în această privință că unica posibilitate de a anula măsurile restrictive este formularea unei acțiuni la Tribunal, dar că, pentru aceasta, reprezentarea de către un avocat este indispensabilă, conform articolelor 43 și 44 din Regulamentul de procedură al Tribunalului. Instanța de trimitere subliniază în final că, în cauze de această natură, Tribunalul examinează în mod detaliat cererile de asistență judiciară formulate de reclamânți și, atunci când este necesar, acordă această asistență judiciară.
- 22 În aceste condiții, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) Articolul 3 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 765/2006 [...] trebuie interpretat în sensul că autoritatea responsabilă cu aplicarea excepției prevăzute la această dispoziție a regulamentului dispune de o putere de apreciere absolută atunci când se pronunță cu privire la aplicarea acestei excepții?
- 2) Dacă răspunsul la prima întrebare este negativ, care sunt criteriile după care ar trebui să se orienteze autoritatea respectivă și care sunt criteriile obligatorii pentru aceasta atunci când se pronunță cu privire la aplicarea excepției prevăzute la articolul 3 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul (CE) nr. 765/2006 [...]?
- 3) Articolul 3 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 765/2006 [...] trebuie interpretat în sensul că autoritatea responsabilă cu aplicarea excepției menționate are dreptul sau obligația de a lua în considerare, atunci când examinează cererea de aplicare a excepției, printre altele, faptul că solicitantii urmăresc să își exercite prin cerere drepturile fundamentale (în speță, dreptul la acțiune), fiind în același timp obligată să se asigure că, în cazul particular în care excepția este

acordată, nu se aduce atingere obiectivului sancțiunii prevăzute și nu se abuzează de derogarea acordată (de exemplu dacă suma destinată asigurării asistenței juridice ar fi în mod vădit disproporționată în raport cu întinderea serviciilor juridice prestate)?

- 4) Articolul 3 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 765/2006 [...] trebuie interpretat în sensul că ilegalitatea dobândirii fondurilor a căror utilizare este invocată pentru punerea în aplicare a acestei excepții constituie unul dintre motivele care pot justifica neaplicarea excepției prevăzute la această dispoziție?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima, la a doua și la a treia întrebare

- 23 Prin intermediul primei, al celei de a doua și al celei de a treia întrebări, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 3 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 765/2006 trebuie interpretat în sensul că, atunci când se pronunță cu privire la o cerere de derogare prezentată în conformitate cu această dispoziție în vederea formulării unei acțiuni având ca obiect contestarea legalității unor măsuri restrictive impuse de Uniune, autoritatea națională competentă dispune de o putere de apreciere absolută și, în caz negativ, care sunt elementele și criteriile pe care această autoritate trebuie să le ia în considerare.
- 24 Este necesar să se constate că, atunci când se pronunță asupra unei cereri de deblocare a unor fonduri înghețate, conform articolului 3 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 765/2006, autoritatea națională competentă pune în aplicare dreptul Uniunii. Rezultă de aici că autoritatea respectivă este obligată să respecte Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”), conform articolului 51 alineatul (1) din aceasta.
- 25 Întrucât articolul 3 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 765/2006 are drept obiectiv facilitarea accesului la servicii juridice, acesta trebuie să facă, așadar, obiectul unei interpretări conforme cu cerințele care decurg din articolul 47 din cartă. Articolul 47 al doilea paragraf a doua teză din cartă, referitor la dreptul la o cale de atac efectivă, prevede că orice persoană are posibilitatea de a fi consiliată, apărută și reprezentată. Al treilea paragraf al articolului menționat prevede în mod specific că asistența judiciară se acordă celor care nu dispun de resurse suficiente, în măsura în care aceasta este necesară pentru a le asigura accesul efectiv la justiție.
- 26 Astfel, articolul 3 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 765/2006 trebuie interpretat în conformitate cu articolul 47 din cartă în sensul că o înghețare de fonduri nu poate avea drept consecință privarea persoanelor ale căror fonduri au fost înghețate de accesul efectiv la justiție.
- 27 În speță, trebuie amintit că, potrivit articolului 19 al treilea paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene și potrivit articolului 43 alineatul (1) primul paragraf din Regulamentul de procedură al Tribunalului, o acțiune precum cea care a fost formulată de pârâții din litigiul principal și despre care este vorba în decizia de trimitere poate fi semnată doar de un avocat.
- 28 Cerința impusă la articolul 19 din Statutul Curții își găsește rațiunea de a fi în faptul că avocatul este considerat colaborator al justiției chemat să acorde, în deplină independență și în interesul superior al acesteia, asistența legală de care clientul are nevoie (a se vedea în acest sens Hotărârea AM & S Europe/Comisia, 155/79, EU:C:1982:157, punctul 24, Hotărârea Akzo Nobel Chemicals și Akros Chemicals/Comisia, C-550/07 P, EU:C:2010:512, punctul 42, precum și Hotărârea Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej și Polonia/Comisia, C-422/11 P și C-423/11 P, EU:C:2012:553, punctul 23). Pe de altă parte, Curtea a statuat deja că, întrucât Statutul Curții sau Regulamentul de procedură al acesteia nu prevede nicio derogare sau excepție de la obligația menționată, prezentarea

unei cereri introductive semnate de reclamantul însuși nu poate fi suficientă pentru introducerea unei acțiuni (a se vedea Ordonanța Correia de Matos/Parlamentul European, C-502/06 P, EU:C:2007:696, punctul 12).

- 29 Din aceste elemente rezultă că, atunci când se pronunță cu privire la o cerere de derogare de la înghețarea fondurilor și a resurselor economice conform articolului 3 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 765/2006, autoritatea națională competentă nu dispune de o putere de apreciere absolută, ci trebuie să își exercite competențele cu respectarea drepturilor prevăzute la articolul 47 al doilea paragraf a doua teză din cartă și, într-o situație precum cea din litigiul principal, a caracterului indispensabil al reprezentării de către un avocat pentru a introduce o acțiune având ca obiect contestarea legalității unor măsuri restrictive.
- 30 Guvernul lituanian susține că refuzul în sine de a acorda derogarea prevăzută la articolul 3 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 765/2006 nu aduce atingere esenței dreptului la protecție jurisdicțională efectivă, întrucât persoana, fizică sau juridică, care efectuează prestarea de servicii juridice ar putea să dispună de resursele financiare care îi sunt datorate după ridicarea măsurii de înghețare a fondurilor și a resurselor economice. Acest argument este întemeiat totuși pe premisa că acțiunea formulată este admisă, deși o astfel de acțiune poate fi respinsă. Pe de altă parte, un stat membru nu poate solicita unui profesionist care prestează servicii juridice să suporte un astfel de risc și un astfel de cost financiar, în condițiile în care articolul 3 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 765/2006 prevede posibilitatea de a acorda o derogare de la înghețarea fondurilor și a resurselor economice pentru a se asigura plata unor onorarii profesionale rezonabile și rambursarea cheltuielilor pentru prestarea de servicii juridice.
- 31 În ceea ce privește obiecția guvernului lituanian potrivit căreia pârâții din litigiul principal puteau să solicite asistența judiciară prevăzută de dreptul național pentru a obține asistența unui avocat, este necesar să se constate că, prin articolul 3 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 765/2006, legiuitorul Uniunii a instituit un sistem coerent care permite asigurarea respectării drepturilor garantate de articolul 47 din cartă, în pofida înghețării fondurilor. Atunci când trebuie să obțină serviciile juridice de care are nevoie, o persoană menționată în lista care constituie anexa I la acest regulament nu poate fi considerată ca fiind lipsită de resurse din cauza acestei înghețări, ci trebuie, dimpotrivă, să solicite în acest scop deblocarea anumitor fonduri sau resurse înghețate, de îndată ce ansamblul condițiilor prevăzute la această dispoziție sunt îndeplinite. Articolul 3 alineatul (1) litera (b) menționat, în sine, se opune astfel refuzului autorității naționale competente de a autoriza deblocarea unor fonduri pentru motivul că o astfel de persoană ar putea să recurgă la asistență judiciară.
- 32 În ceea ce privește criteriile pe care autoritatea națională competentă trebuie să le ia în considerare atunci când se pronunță cu privire la o cerere de derogare, este necesar să se constate că articolul 3 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 765/2006 prevede limitări referitoare la utilizarea fondurilor, respectiv acestea trebuie să fie destinate exclusiv plății unor onorarii profesionale rezonabile și rambursării cheltuielilor pentru prestarea de servicii juridice.
- 33 În sfârșit, pentru a controla mai bine utilizarea fondurilor deblocate, autoritatea națională competentă poate ține seama de recomandările prevăzute de titlul C capitolul VII din Cele mai bune practici referitor la derogările din rațiuni umanitare, aplicabile *mutatis mutandis* cererii de derogare despre care este vorba în litigiul principal, întrucât prin aceasta se urmărește să se beneficieze de protecție jurisdicțională efectivă prin formularea unei acțiuni împotriva măsurilor restrictive al căror obiect l-au făcut pârâții din litigiul principal. Potrivit Celor mai bune practici, autoritatea națională competentă poate stabili condițiile pe care le consideră adecvate pentru a garanta printre altele că nu se aduce atingere obiectivului sancțiunii pronunțate și că nu se abuzează de derogarea acordată. În special, această autoritate poate acorda prioritate transferurilor bancare în raport cu plățile în numerar.

- 34 Având în vedere aceste elemente, trebuie să se răspundă la prima, la a doua și la a treia întrebare după cum urmează:
- Articolul 3 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 765/2006 trebuie interpretat în sensul că, atunci când se pronunță cu privire la o cerere de derogare prezentată în conformitate cu această dispoziție în vederea formulării unei acțiuni având ca obiect contestarea legalității unor măsuri restrictive impuse de Uniune, autoritatea națională competentă nu dispune de o putere de apreciere absolută, ci trebuie să își exercite competențele cu respectarea drepturilor prevăzute la articolul 47 al doilea paragraf a doua teză din cartă, precum și a caracterului indispensabil al reprezentării de către un avocat pentru a introduce o astfel de acțiune la Tribunal.
 - Autoritatea națională competentă are dreptul să verifice dacă fondurile a căror deblocare este solicitată sunt destinate exclusiv plății unor onorarii profesionale rezonabile și rambursării cheltuielilor pentru prestarea de servicii juridice. Această autoritate poate stabili de asemenea condițiile pe care le consideră adecvate pentru a garanta printre altele că nu se aduce atingere obiectivului sancțiunii pronunțate și că nu se abuzează de derogarea acordată.

Cu privire la a patra întrebare

- 35 Prin intermediul celei de a patra întrebări, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă articolul 3 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 765/2006 trebuie interpretat în sensul că unul dintre motivele care pot justifica neaplicarea excepției prevăzute la dispoziția menționată poate fi ilegalitatea dobândirii fondurilor a căror utilizare este invocată pentru punerea în aplicare a acestei excepții.
- 36 Astfel cum arată pârâții din litigiul principal și Comisia Europeană, indisponibilizarea sau confiscarea unor fonduri dobândite în mod ilegal poate fi efectuată în temeiul unor diverse reglementări care își au originea atât în dreptul Uniunii, cât și în dreptul național.
- 37 Aceste reglementări sunt distincte de Regulamentul nr. 765/2006, în temeiul căruia au fost înghețate fondurile pârâților din litigiul principal. Astfel, regulamentul menționat nu are ca obiect sancționarea dobândirii ilegale a unor fonduri ci, astfel cum reiese din considerentul (1) al acestuia, aplicarea de măsuri împotriva persoanelor răspunzătoare de încălcări ale normelor electorale internaționale săvârșite cu ocazia alegerilor din 19 martie 2006 desfășurate în Belarus.
- 38 Prin urmare, înghețarea fondurilor și a resurselor economice ale pârâților din litigiul principal trebuie efectuată în conformitate cu dispozițiile Regulamentului nr. 765/2006, care prevede modalitățile acestei înghețări a fondurilor și a resurselor economice, precum și regimul aplicabil fondurilor și resurselor economice respective.
- 39 Astfel, întrucât este o derogare de la înghețarea fondurilor și a resurselor economice în vederea remunerării unor servicii juridice, ea trebuie apreciată în conformitate cu articolul 3 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 765/2006, care nu face nicio aluzie la originea fondurilor și la eventuala dobândire ilegală a acestora.
- 40 În consecință, trebuie să se răspundă la a patra întrebare că articolul 3 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 765/2006 trebuie interpretat în sensul că, într-o situație precum cea din litigiul principal, în care înghețarea de fonduri și de resurse economice este întemeiată pe regulamentul menționat, o derogare de la înghețarea fondurilor și a resurselor economice în vederea remunerării unor servicii juridice trebuie apreciată în conformitate cu această dispoziție, care nu face nicio aluzie la originea fondurilor și la eventuala dobândire ilegală a acestora.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 41 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a cincea) declară:

- 1) **Articolul 3 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul (CE) nr. 765/2006 al Consiliului din 18 mai 2006 privind măsuri restrictive împotriva Belarusului, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 84/2011 al Consiliului din 31 ianuarie 2011 (JO L 28, p. 17) și prin Regulamentul (UE) 588/2011 al Consiliului din 20 iunie 2011, trebuie interpretat în sensul că, atunci când se pronunță cu privire la o cerere de derogare prezentată în conformitate cu această dispoziție în vederea formulării unei acțiuni având ca obiect contestarea legalității unor măsuri restrictive impuse de Uniunea Europeană, autoritatea națională competentă nu dispune de o putere de apreciere absolută, ci trebuie să își exercite competențele cu respectarea drepturilor prevăzute la articolul 47 al doilea paragraf a doua teză din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, precum și a caracterului indispensabil al reprezentării de către un avocat pentru a introduce o astfel de acțiune la Tribunalul Uniunii Europene.**

Autoritatea națională competentă are dreptul să verifice dacă fondurile a căror deblocare este solicitată sunt destinate exclusiv plății unor onorarii profesionale rezonabile și rambursării cheltuielilor pentru prestarea de servicii juridice. Această autoritate poate stabili de asemenea condițiile pe care le consideră adecvate pentru a garanta, printre altele, că nu se aduce atingere obiectivului sancțiunii pronunțate și că nu se abuzează de derogarea acordată.

- 2) **Articolul 3 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 765/2006, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 588/2011, trebuie interpretat în sensul că, într-o situație precum cea din litigiul principal, în care înghețarea de fonduri și de resurse economice este întemeiată pe regulamentul menționat, o derogare de la înghețarea fondurilor și a resurselor economice în vederea remunerării unor servicii juridice trebuie apreciată în conformitate cu această dispoziție, care nu face nicio aluzie la originea fondurilor și la eventuala dobândire ilegală a acestora.**

Semnături